

matici, glazbenom ukusu i potrebama njihovih nosilaca.

Autorica dotiče i problem napjeva kao sredstva za oblikovanje teksta, odnosno ulogu i utjecaj glazbenih elemenata u oblikovanju tekstova pjesama. Detaljno se zadržava na tematici tekstova pojedinih skupina pjesama, čije sadržaje smatra ujedno i dokumentom o preobrazbi slovačkog sela u gospodarskom i političkom smislu, o promjenama u načinu života seljaka, o njihovoj kulturi kao i o konkretnim, svakodnevnim pitanjima i problemima.

U valoriziranju objavljene građe Burlasová uzima u obzir različite aspekte iz kojih joj se može pristupiti kao izvoru informacija — osim što je primjer suvremenog folklornog stvaralaštva, kojemu se u istraživanju može višestruko pristupiti, građa je u određenom smislu i ogledalo današnjeg stanja starije glazbenofolklorne tradicije, a ujedno može poslužiti kao komparativna građa u daljim istraživanjima ove vrste folklorne glazbe.

Grozdana Marošević-Brnetić

Ivan Kachuleff, Bulgarian Folk Musical Instruments, Edited by Walter Kolar, Published by Tamburitza Press, Pittsburgh, Pennsylvania 1978, 24 str.

U knjižici je na osamnaest strana predstavljeno pet aerofonih glazbala (kaval, svirka, duduk, dvojanka i gajda) i dva žičana instrumenta (tambura, gadulka) dok su gusle samo spomenute. Na tri stranice likovnih priloga nalazimo dvanaest ilustracija glazbala i svirača (kaval, dvojanka, gajda, gadulka, gusle, tambura, zurne i tapan).

Kako je ova publikacija jedna u nizu istog ili sličnog tipa od istog izdavača, moramo je promatrati komparativno. S takvog stanovišta uočavamo kod Kačuleva klasifikaciju instrumenata na duhačke, žičane i udaraljke. Ne primjenjuju se klasifikacija Hornbostela i Sachs, što je šteta jer bi u takvoj ediciji,

koja je namijenjena studentima, jedinstveni klasifikacijski sistem primijenjen u svim izdanjima olakšao rad zainteresiranim studentima. Grupa udaraljki nema finije distinkcije na idiofone i membranofone instrumente. Takav pristup ima za posljedicu da se u svesku ne obrađuju razne vrste čegrtaljki, klepetaljki, klepki i na primjer zvona, za koja sam Kačulev tvrdi »da premda nisu glazbala, narod ih zbog njihove praktične funkcije prihvaća kao 'glazbene' zbog njihovih čistih tonova«. Pritom Kačulev zaboravlja da su za potrebe izrade *Priručnika evropskih folklornih glazbala* svi ti oblici definirani kao folklorna glazbala. Smatram da je takvim ispuštanjem bitno osiromašena informacija o bugarskim folklornim glazbalima, koja bi za studente trebala biti potpuna. To je glavna primjedba koja se može i treba postaviti toj svesci.

Poglavlja o pojedinim glazbalima sadrže osnovne podatke o nazivlju, regionalnoj rasprostranjenosti, o vrsti materijala od kojeg su izrađena. Slijedi opis konstrukcije i podaci o akustičkim osobitostima glazbala. Priloženi su i zvučni primjeri, koji su u tekstu označeni rednim brojem na snimci. Svaki takav primjer uz podatke o nazivu svirke, lokalitetu i izvođaču (ali ne i godini snimanja) dopunjen je i malim komentarom o stilu, metru i drugim glazbenim osobinama. Slijede kraći podaci o društvenoj funkciji i društvenom kontekstu. Diskutabilan je izbor zvučnih primjera jer su izvođači ili članovi folklornih grupa ili članovi Državnog ansambla za folklorne pjesme i plesove. Premda su priloženi i primjeri snimaka s terena, ostaje otvoreno pitanje da li je uputno mješati dvije razine, razinu folklorizma i autentičnog folkloru u priručniku za studente, bez potrebnih objašnjenja o specifičnim razlikama folklorne glazbe interpretirane na različitim razinama.

Izuzetan poticaj za razmišljanje o upotrebi i podučavanju folklornih glazbala u našoj sredini predstavlja

posljednje poglavlje, koje prikazuje stanje i funkciju folklornih glazbala u Bugarskoj u poslijeratnom periodu, u sklopu pokreta za revitalizaciju folklornih glazbala u artistskim (državnim) ansamblima, uz nužne prilagodbe i transformacije radi izvođenja potpunih harmonija i profesionalne artistske orkestracije. Drugi oblik upotrebe jest uključivanje u obrazovne programe u dječjim glazbenim školama i u sekcijama za folklornu glazbu u Palači pionira kao i na visokoškolskim ustanovama (već prije deset godina u gradu Kotelu, u selu Široka Luka i na fakultetu za folklornu glazbu osnovanom pri Institutu za više glazbeno obrazovanje u gradu Plovdivu).

Takva sustavna briga društva za održanje vlastitih folklornih glazbenih tradicija trebala bi potaknuti naše kulturne i prosvjetne radnike na iznalaženje prikladnih rješenja za sličan problem koji postoji i u nas.

Krešimir Galin

Slovenské spevy. Druhé doplnené, kritické a dokumentované vydanie, IV. diel, Spracoval **Ladislav Galko**, Editio opus, Bratislava 1978, 554 str.

Zbirka slovačkih pjesama čije je objavljivanje započelo još u 19. stoljeću (u Martinu 1880. godine), doživjela je svoje drugo, dopunjeno, kritičko i dokumentirano izdanje u redakciji Ladislava Galka. Četvrta knjiga ove velike i kapitalne zbirke ima dvostruko značenje. Ona je praktički završetak drugog ponovljenog izdanja te velike povijesne zbirke u originalnim okvirima prvog izdanja. Istovremeno, četvrta knjiga s podnaslovom *Dodatky I* predstavlja početak drugog dijela (iduća tri sveska), koji sadrži one pjesme koje nisu bile uključene u originalne priloge za zbirku premda su bile rezultat sakupljačke akcije za tu istu zbirku. Praktički to je prvo izdanje tih priloga gotovo nakon stotinu godina. Jasno je da sve transkripcije u zbirci pokazuju standardnu

razinu melografije krajem 19. stoljeća. Konceptcija drugog dijela edicije razlikuje se od prvog. Dok je u prvom dijelu već dvaput objavljene zbirke u cjelini namjerno bio zadržan izvorni slučajni raspored pjesama, u drugom dijelu sve pjesme pojedinih zapisivača objavljene su zajedno. Među njima postoji kronološki red od najstarijih do novijih zapisa. Urednik je radi poboljšanja stanja izvornika poduzeo neke zahvate, koje je jasno naveo i označio u knjizi. Mnogi zapisi izvorno nisu bili potpuni: neke su pjesme bile bez tekstova ili samo s incipitima tekstova. U tim slučajevima, ako su postojale upute zapisivača na izvore, urednik bi kompletirao pjesme. U slučaju nedostatka pristupačnih izvora i u slučaju strofnih pjesama urednik bi ih opremio prvim stihom. Kad bi nedostajale upute ili bi nesklad pronađenih tekstova s napjevima bio evidentan ili bi nastavak početka pjesme bio problematičan, urednik bi takve primjere opskrbio vlastitim komentarom ili bi opisao specifičan problem zapisa u bilješci. Knjiga opsega od 554 stranice sadrži 700 primjera napjeva što ih je sakupilo 14 zapisivača. Sadrži i abecedno kazalo pjesama, pregled imena zapisivača i predgovor na četiri jezika: slovačkom, ruskom, njemačkom i engleskom jeziku.

Krešimir Galin

Giovanni Battista Bronzini, Accettura — Il Contadino — L'Albero — Il Santo, Congedo Editore, Galatina (Lecce) 1979, 240 str.

Pred nama je knjiga izuzetne vrijednosti, rezultat dubinskog istraživanja jednog običaja u kontekstu, koji polazi od temeljne pretpostavke da nije dovoljno samo *vidjeti* svečanost kao zbivanje izdvojeno iz života, nego da je potrebno *živjeti* svečanost zajedno s njezinim sudionicima. »Maggio« u mjestu Accettura dobio je tako izvrsnu monografiju, koja se nije zadržala samo na opisu zbivanja, obreda, nego mono-